

Izloži razen ponedeljka  
in dneva po prazniku  
vsak dan opočin.

Uredništvo je v Ljubljani,  
Francišanska ulica št. 6/1,  
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-  
pisati, sicer se jih ne pri-  
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x  
55 mm po K 120. Uradni  
razglaš, poslano ter no-  
tice isti prostor K 120.  
Pri večjem naročilu  
popust.

# NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali  
z dostavljanjem na dom za  
celo leto K 240, za pol  
leta K 120, za četrt leta  
K 60, za mesec K 20.  
Za Nemčijo celo leto K 312,  
za ostalo tujino in Ameriko  
K 360.

Reklamacije za list  
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani  
Francišanska ulica št. 6/1,  
Učiteljska tiskarna.

## Vojna in mir na vzhodu.

(Karl Kautsky.)

Kakor so različni nazori socialis-  
tov glede boljševskih metod, v eni  
točki so vsi edini, da z veseljem poz-  
dravljajo, ker se je Rusiji posrečilo  
obraniti se polskega napada in voje-  
ne od strani entente. Jasno je bilo  
nač. da države, ki so vojvovale proti  
sovjetski Rusiji, niso storile tega, da  
bi branile pravice demokracije proti  
avtokraciji. Meščanski republikanci  
Francije niso imeli prav nobenih  
pomislekov glede tega: ne le da so  
imeli mir s caristično avtokracijo  
marveč so se zelo tesno zvezali z  
njo. In če zdaj vojvovajo proti ruski  
njo, se to ne vodi prav nič za-  
raditega, da bi izprežali tistih dvest-  
set milijard, ki so jih poslali v Rusijo  
v pomoč carin, da obdrži oblast nad  
ljudstvom.

Proti sovjetski Rusiji se bore  
meščanske vlade, ker to smatrajo za  
pozicijo proletarske sile in ker obeta-  
ta, da ne zmagovito stališče tako  
okrepi samozavest proletariata vseh  
dežel, dočim so se nadejale, da se  
okrepi mednarodna reakcija, če uni-  
čijo sovjetsko republiko s silo.

Iz enakih vzrokov so se socialis-  
ti vseh dežel in vseh smeri, tudi če  
smatrajo boljševske metode kot  
usodne, glede vzhodne vojne eno-  
dušno postavili na stran ogrožane  
sovjetske Rusije. Nie zmagava pomci-  
ni nedvomno silni dvig samozavesti  
meznega delavstva vsa sveta in  
obenem znatno pospešile njih raz-  
rednega boja.

Nič manj z veseljem ne pozdrav-  
ljamo Rusije, ker dokazuje, da ima ti-  
rantska oblast ententnih zmagoval-  
cev tudi meje. Vsaka diktatura brez  
kontrole vodi k nezmernostim in  
končno k neznošnim in uničujočim  
razmeram, tudi če so nie povodi po-  
polnoma opravičeni in dobrodošli.  
Zato smatramo kot edino pravo obli-  
ko za konec svetovne vojne mir  
sporazuma. Končanje vojne z unič-  
jočo zmago nasprotnika se nam je  
zdel vedno grozen, nai bo zmagova-  
lec kdorkoli.

Če dani vesesile opažajo, da za-  
deva njih diktatura na uspešen od-  
por ter da ne morejo vsenu svetu  
diktirati svoje muhe, kakor se jim  
počlubi, mora to iako močno vpliva-  
ti, da pride do spoznanja ter okre-  
piti opozicijo v njihovih lastnih vr-  
stah proti njih nezmišelnim in predrzi  
politikam. Zlasti sedaj se bo to zgodilo  
če Rusi s svoje strani tudi ne bodo  
v zmagovalni pisanosti skušali izsi-  
liti nepravičen mir. Če se posreči na  
vzhodu pameten mir na podlagi, ki  
so jo boljševiki v Zimmerwaldu sa-  
mi proglasili, samoodločbe narodov

potem bi končno utegnili pričeti do-  
ha svetovnega miru in izhoda iz voje-  
ne bede.

Ne smemo sicer misliti, da se iz-  
vede prehod tako nazlo. Na množice  
ne živim in surovin iz Rusije, ki so  
ih nam tolikokrat obetali, še dolgo  
ne smerio računati. Zakaj rusko go-  
spodarstvo, zlasti na ruski promet  
je mnogo preveč uničen in neorgani-  
ziran. Krasin utegne imeti prav  
kakor je objavil zadnjič, da bo tra-  
jalo še tri leta preden ne bodo ruska  
mesta več gladovala in prezebala  
ter deset let, preden bo dosegla Ru-  
sija zopet svojo prejšnjo produktiv-  
nost.

Pač na utegne mirovno stanje  
vesti do tega, da bodo veliki in dra-  
goceni deli izvenruskega proletari-  
ata prenehali izrabljati svoje moči  
v poizkusih in posnemanju ruske  
prednodohe, ker morajo ostati brez  
uspeha in delavstvo le ovirajo in  
slabe.

Danes je skoro nemogoče izve-  
diti popolno resnico o Rusiji. Odre-  
zana od nas po vojnem stanju, nima  
drugega časopisa kot ono vlade. Na  
javnih shodih smejo nastopati le go-  
vorniki, ki imajo oblastveno dovolje-  
nje za to. Kdor je sumljiv, da nagiba  
k opoziciji, kakor tudi vsakega tui-  
ca strašilo policijsko in določajo  
njegova pota -- kako ie potemtakem  
mogoče izvedeti pravo resnico o  
Rusiji? Pazljivi opazovalec ie uteg-  
ne sicer spoznati iz izjav vladajoče  
stranke, toda širna javnost zahteva  
direktna poiznaila.

Če pride mir, potem postane ob-  
čevanje z Rusijo svobodnejše. Obče-  
vanje bo hitro napredovalo in v ena-  
ki smeri bo vedno bolj mogoča tudi  
kontrola. Mnogo Evropejcev iz za-  
hoda se bo iselilo v Rusijo, kjer  
potrebujico kvalificirane delovne si-  
le in kjer ie pričaknelio izboljšanje  
svojege položaja. Njih izkušnje same  
bodo zadostovale, da izvemio resnico  
o Rusiji.

Na drugi strani na bodo potom  
naraščajočera prometa delavci Ru-  
sije zopet izvedeli resnico o položai-  
ju svojih soodrugov v inozemstvu.  
Naraščajoči promet in razvoj indu-  
strije bosta delavstvo in kmete v  
ruski državi zopet zbudila k večje-  
mu političnemu interesu in večjemu  
raznahu politične sile, njih opozici-  
ja proti današnemu omelevanju njih  
političnega udeistvovanja bo naraš-  
čala ter bo z vso gotovostjo odstra-  
njevala oviro za oviro in preplaval-  
ljala boli in boli državo z demokra-  
tičnim duhom, ko obenem preneha  
vojno stanje, ki ie bil vedno natagod-

neji trenutek za vojaško in meščan-  
sko diktaturo.

Tako se bo v Rusiji kakor tudi v  
ostali Evropi rast proletarske moči  
in samostoinosti obenem z dvigom  
industrije in kmetilstva povečala  
produktivnost ter dovedlo celo-  
kupno maso prebivalstva do večiege  
blagostanija, ki bo s tem v svojem  
bolu našlo močno oporo -- če se  
sklene mir in sicer pravičen mir na  
vzhodu.

Ta »če«, to ie veliko usodno  
vprašanje, pred katerim se sedaj  
svet nahaja. Če se ne sklene pravi-  
čen mir, potem grozi, da se izčini  
iz vojne na vzhodu zopet evropska  
vojna ki bo vse uničila, kar ie še pu-  
stila prva svetovna vojna. Potem  
utone Evropa v morju krvi in bede  
ter zanade naigoriemu barbarstvu.

Ali se sklene pravičen mir na  
vzhodu ali ne, ie seveda mnogo od-  
visno od ravnanja vodilnih državni-  
kov Rusije, ako ostanejo zvesti te-  
melinim načelom, ki so jih razgla-  
sili v Zimmerwaldu.

Toda odločevale ne bo samo Ru-  
sija. Nič manj ne bodo odločevale  
Poljska in ententne sile, ki ie podni-  
raio in ii svetuelio. Če ie ne razu-  
meio znamenje časa, če misliio go-

spodie Millerand in Foch in njih va-  
zali preprečiti Rusiji pravičen mir  
zaradi svoje vladohlepnosti in želie  
do izkoriščanju ter se nameravalo  
dalje voiskovati proti piel, potem na-  
da grozovita nesreča, ki bo raztez-  
nila nadaljevanje vojne tudi v njih-  
ve dežele, na njih glavo.

Nikdar še ni bilo boli nujno po-  
trebno kakor prav sedaj, da delav-  
stvo Evrope, zlasti pa ono v deželah  
zmagovalcev, »nadzira diplomatične  
akcije svojih vlad in se jim, če ie  
potrebno, tudi upro z vsemi svojimi  
silami, ki ih imajo na razpolago.«  
Ko ie Marks te besede v svoji inau-  
guralni adresi (1864) k programu in-  
ternacionalne napisal, ie bil proletar-  
ijat celo v Angliji mnogo preslabo-  
ten, da bi program udelstvil. Danes  
ie močan doveli skoro v vseh odlo-  
čujočih državah. In danes ne moreio  
vlade več presenetiti proletarijat,  
kakor leta 1914. Danes vidi priha-  
lati nevarnost, in se pripravila, da  
ie odvrne. In če prodre tako na za-  
hodu kakor na vzhodu pamet, po-  
tem še smemo pričakovati, da ven-  
dar pride čas miru in vzpostavitve,  
socialistične vzpostavitve, ki se mo-  
re blagodejno razviti le v miru.

## Friderik Engels.

Ob petindvajsetletnici njegove smrti.

Četrt stoletja silovitih dogodkov, or-  
jaških bojov in svetovnih preobratov nas  
že loči od njegove smrti in vendar nam  
sije njegova podoba v neizpremenjeni  
jasnini kakor v tistih dneh, ko ie polagal  
z mladeniško ognjivostjo in v nerazdru-  
ljivi zvezi z genijem titana Marxa zadnje,  
kamene ogromne hrana, ki ie vesolju  
nemu proletarijatu dom in zbirališče nje-  
govih bojnih armad.

Četrt stoletja  
Kako kratka ie ta doba v primeri z  
milijonsko-letnim razvojem človeštva: ko-  
mal ena sama generacija ie mogla biti pri-  
ča njenega poteka, a mogla ie biti tudi  
priča najintenzivnejšim procesom svetov-  
nega dogajanja. »Proletarci vseh dežel,  
združite se! -- magični klic zaničevanih  
in poteptanih ie obrodil v tem času tiso-  
čeri sad in delavstvo zre danes s ponosom  
na uspehe svojih trudov, zre s ponosom  
tudi na oba svoja apostola-zidarja, ki sta  
mu z neumornim delom pokazala pota v  
boljšo bodočnost...

Friderik Engels ie mislec, tip pro-  
drajočega človeka. Od rane mladosti do  
visoke starosti utelešuje borca, bodisi kot  
pisatelj ali mož. Zato razumemo, kako ie  
bilo mogoče, da ie mogel navzlic vsem  
zaprekam dokončati z Marxom započeto  
delo upostavitve znanstvenega sestava

socijalizma. Sam ie sicer večkrat dejal, da  
mu gre pri tem delu le uloga sodelavca in  
dokončevalca neprimerno višje ustvaritve  
svojege ženjalnega soodrugarja Karla Marxa,  
ampak delali bi mu krivico, če bi trdili,  
da ie njegova zasluga manjša in če bi ne  
hotel priznati, da spada po sili svoje du-  
ševnosti med prve duhove čelga stoletja.  
Seveda mu ie manjkala zmožnost širokega  
pogleda v sisteme znanosti, kakor ga ie  
imel njegov veliki prijatelj, zato ga ie pa  
nadkriljeval v prodiranju v globočino. Ta-  
ko se ie moglo zgoditi, da smo dobili tako  
popolno teorijo znanstvenega socijalizma,  
izdelano v širino in globočino. To ie tudi  
Engelsovo delo, delo njegovega ustvarja-  
jočega duha.

Toda ne samo utemeljitelja svojega  
nauka, ampak tudi poleg Karla Marxa pr-  
vega voditelja in praktika spoštuje v njem  
moderri socijalizem. Zmožnosti k temu so  
bile dane Engelsu od rojstva in ni čuda, da  
ie živela celo desetletje po Marxovi smrti  
proletarska internacionala v osebi tega  
človeka. Mislec, pisatelj, politik -- a ne  
samo to, še več nam ie sedaj: kakor Marx  
ie tudi on utelešenje socialistične ideje.  
Orjaško raste z našim gibanjem njegova  
podoba v ogledalu zgodovine. Obadva pa  
sta simbola največjega upanja, največjega  
hotenja in svet prenavljajočih bitij.

## Naročajte

„NAPREJ“.

## LISTEK.

Skrivnost „rumene sobe“.

Francosko spisal Gaston Leroux.

(Dalje.)

V orosti naravi.

Grad Glaudier ie izmed najsta-  
rejših gradov pokrajine Il-de-Fran-  
ce, kjer priča še nešteto slavnih spo-  
menikov o fevdalni dobi. Sezidan  
med gozdov, za vlade Filipa Leve-  
za, stoji par sto metrov od ceste, ki  
pelja iz vasi Sainte-Geneyviève-des-  
Bois v Monthéry. Iznad kupa šte-  
vilnih podrtih se dvigule grajski  
stolp. Če pripežete na vegastih sto-  
pnicah na vrh stolpa, na ploščah,  
kjer ie dal postaviti v sedemnajstem  
stoletju Georges-Philibert de Séguin-  
ny, gospod Glaudiera, Malsons-Ne-  
uves in drugih vasi, sedanj nastavek  
kot veliko dekorativno bučo v sla-  
bem »rokoko«, zagledate tri milie  
oddaljeni, višje v dolini nad ravnino,  
bonosni zvonik iz Monthéryja. Stolp  
in zvonik se po tolikih stoletjih gle-  
data še vedno, kot bi si pripovedo-

vala nad zelenimi gozdovi in mrtvi-  
mi hostami naistarske baške in zgo-  
dovine Francije. Pripovedujejo, da  
črva stolp nad mami heroične in  
svete patrone parizke, pred katero  
ie vztrepelati sam Atila. Sveta Ge-  
novefa počiva tu v grajskem pod-  
zemlju. Poleti prihajajo sem zaljubl-  
jenci, razmišljeno razstavljajo po  
učni travi košarice jestvin, sanjajo  
ali na obnavljajo na grobu svetnice,  
ljubko okrašenem s potrčnicami,  
svoje prisrce. Blizu groba stoji vod-  
niak, v katerem ie po zatrdilu na-  
rodne legende čudodelna voda. Hval-  
ležne matere so postavile v tem ko-  
tičku podobno svete Genovefe ter  
obesile okrog podobe nogavičk in  
kavci detet, ki ih ie ozdravila sveta  
voda.

V tem kraju, posvečenem samo  
preteklosti, si ie izbral g. Stauger-  
son s svojo hčerko nov dom, name-  
njen znanosti bodočih vekov. Sa-  
mota sredi host ima ie takol izgala-  
la: kot priče svojega dela in svojih  
upov bodeta imela ie stare spome-  
nike in veličastne hraste. Glaudier,  
prej nazvan »želodje«, ie dobil svo-  
je ime po silnih množinah želoda, ki

so ga že od nekda nabirali po oko-  
lici. Ta danes žalostno slavna zem-  
lja ie postala vsled zanikarnosti svo-  
jih gospodarjev zopet diven pragozd.  
Le v niem skrite stavbe še pričajo  
o tej izredni metamorfozi. Vsako sto-  
letie ie zapustilo kal za seboj: kos  
arhitekture, ki nas spominja činov,  
krvavih dogodkov, in tako ie grad  
kamor se ie zatekla sedaj znanost,  
lahko dostojno pozorišče skrivnost-  
ne tragedije.

Ko to pišem, se ne morem ubra-  
niti naslednjemu razmišljanju:

Precej sem se zadržal tri žalost-  
ni sliki Glaudiera, a nisem storil tega  
vsled ugodne prilike »ustvariti po-  
trebno atmosfero« dogodka, ki se  
bodo odierali pred čitateljevimi oč-  
mi: v resnici hočem celo afero opi-  
sati kolikor mogoče priprosto. Ne  
maram biti pisatelj, Kdor reče: pisa-  
telj, misli vedno nekoliko tudi: ro-  
manovisec: hvala bogu! Misterij  
Rumene sobe ie dosti poln tragične  
resnične groze ter ne potrebuie lite-  
rarnih olepšavanj. Hočem biti samo  
vesten poročevalec. Moja naloga  
bodi poročati le dogodka: zgodbo  
denem samo v okvir: gotovo ie na-

ravno, da veste, kjer se ie vse zgo-  
dilo.

Vrnem se k g. Staugersonu. Ku-  
pil ie posestvo pred več leti. V Glau-  
dieru že dolgo ni nihče stanoval.  
Ravnatoko ie bil zapuščen tudi star  
grad v bližini -- sezidal ga ie go-  
spod Jean de Belmont -- pokrajina  
ie bila tako skoraj neobitljena. Par-  
hišie ob cesti, ki pelje v Corbeil, sa-  
mo ena gostilna -- gostilna v Do-  
nionu -- ie nudila priazno stroho  
voznikom in ponotnikom. To ie bilo  
vse ali vsaj skoraj vse, kar ie opo-  
minjalo na civilizacijo v tej samoti.  
Ki io gotovo ne bi pričakovali tako  
bliizu Pariza. Ravno zaradi zapuše-  
nosti se ie odločil g. Staugerson za  
ta kraj. G. Staugerson ie bil že sla-  
ven: vrnil se ie iz Amerike, kjer so  
zbulata njegova dela izredno zani-  
manje a malo priznanja. V Filadelfiji  
ie izšla njegova knjiga »Razkralanje  
snovi potoni elektrike«, izzvala ie  
proteste vseh učeniakov. G. Stau-  
grson ie bil Francoz toda amerikan-  
skega pokolenja. Zelo važne zapu-  
šćinske zadeve so ga zadrževale več  
let v »Združenih Državah«. Nada-  
lieval ie tam delo, ki ga ie že pričel

v Franciji, ter se zopet vrnil, da ga  
konča. Zapuščinska pravda ie iztek-  
la zani srečno: prinesla mu ie prav-  
leno posestvo. Denar mu ie bil do-  
brodošel. G. Staugerson bi lahko  
služil milijone dolarjev, če bi hotel  
izrabiti dvoie ali troie svojih raz-  
kritij o novem načinu kemičnega  
barvanja, a nikakor ni hotel izrablja-  
ti svojih znanstvenih uspehov v la-  
stno korist. Prepričan ie bil, da nie-  
gov duh ni samo njegova last ampak  
last vsega človeštva, po njegovih  
človekoljubnih nazorih ie bilo na ta  
način vse, kar ie ustvaril, javna last-  
nina. Prav nič pa ni prikrival zadoš-  
čenja razpolagati s tako velikim ne-  
pričakovanim bogastvom, ki mu ie  
dovoljevalo posvečati se z vso dušo  
čisti znanosti. Profesor se ie na raz-  
veselit bogastva tudi zaradi nečesa  
drugega. Odč. Staugersonova ie bila  
stara dvestet let, ko se ie vrnil oč  
iz Amerike in kupil grad Glaudier.  
Boli ie bila lena, kot si morete pred-  
stavljati. Združevala ie ljubkost svo-  
ie matere Parizanke -- umrla ie, ko  
ii ie dala življenje -- in ves blesk,  
vso bogastvo in razkošnost mlade  
amerikanske krvi po svojem starem

zgodovinske naloge v tem trenutku. Ta naloga je v tem, da se postavi na čelo vsega stremljenja za ohranitev mira

In vodi boj proti imperijalizmu in militarizmu. Ta boj naj se ne vrši proti zvezni narodov, nego le za vpliv nanjo in nje izboljšanje.

Na ta prvi del resolucije sledi že znana resolucija, ki zavzema stališče k zvezni narodov. Dalje se zahteva v resoluciji, da

naj zveza narodov na svoji prvi seji pritegne osrednje države in razglasi, katere dežele naj pripadajo zvezi narodov.

Kongres je sprejel resolucijo soglasno, enako tudi znano resolucijo angleških delegatov glede podpiranja in ustanov, ki se pečajo s prehrano otrok in glede denarne podpore od strani vlad. Pri tem je omenila angleška delegatinja gospa Snowden, da je angleška vlada za prehrano otrok dala 200.000 funtov, da pa zahteva angleško delavstvo 4 milijone funtov.

## Tusar o odnosih Češkoslovaške z Italijo in sovjetsko Rusijo.

Trst, 10. (Izv. por.) Uredništvo tržaškega »Lavoratora« je priobčilo zelo obširen interview svojega člana z ministrskim predsednikom Češkoslovaške republike Vladimírem Tusarjem, ki se sedaj nahaja na odmoru v istrskem obmorskem letovišču Portorose. Sodr. Tusar se je radevolno in zelo obširno izjavil o vseh tudi Italijo se tikačih vprašanj Češkoslovaške republike, zlasti o bodočih trgovskih razmerah s Češkoslovaško, o pomenu tržaškega pristanišča za razvoj češkoslovaške trgovine, novdariatov, da bodočnost Trsta ne odvisi samo od Čehoslovakov, ampak tudi od onih faktorjev, ki imajo bodočnost mesta v rokah. O skumni in medsebojni politiki obeh držav se je ministrski predsednik soodr. Tusar izrazil sledeče: »Naši politični odnosi z Italijo so absolutno priateljski. To pa ne samo vsled dejstva, ker med nami in Italijo ne obstoja noben povod, ki bi zamogel povzročiti nasprotja in konflikte, ampak tudi vsled dejstva, ker mlada in mala češkoslovaška republika ne namerava v nobenem slučaju zasledovati politike starih, velikih držav. Naši priateljski stiki z Italijo so ve-

zani tudi na spomine naših legionarjev. Absolutno smo uverjeni, da bodo ti priateljski stiki ostali tudi trajni.

O razmerju Češkoslovaške republike do sovjetske Rusije je podal soodr. Tusar zelo značilno izjavo: »S sovjetsko Rusijo nameravamo stopiti v direktne stike. Češkoslovaška vlada v kratkem odpošlje v Rusijo posebno oficijelno komisijo z nalogo uvesti neposredna porajanja z vlado tega naroda. V kratkem pa odpotuje v Rusijo tudi posebna deputacija socialno-demokratske stranke in nje strokovnih organizacij. Mi se nečemo vmešavati v notranje zadeve kakega naroda. Doma si naj vsak uredi zadeve po svoje. Ne bomo se vmešavali v politika notranja vprašanja, če bodo polski proletariati vsled ustvarjenega položaja proglasili sovjetsko vlado. Ne samo naša sedanja vlada, ampak velika večina našega naroda je odločno nasprotna vsaki protirevolucijski podporni. Naš narod ne bode nikdar več korakal proti ruskemu proletariatu, nikdar v nobenem slučaju in na noben način. Uverjen sem, da pride med Rusijo in Poljsko do miru.

## Politični pregled.

+ K položaju. Današnji jutranji listi poročajo, da se je vladna kriza zopet poostila. Očividno je, da vztrajajo radikalci in klerikalci na svojem stališču zlasti glede izvoza zaraditoga, da kriza zavlačuje. Demokratična zajednica ne mara več popuščati. Tako se najbrže ponesreči Vesničevo misli, kateri slede nove kombinacije. — Radikalci in klerikalci se bore za supremat v državi ne le v političnem nego tudi gospodarskem pogledu, zato je zavrtna taktika, ki je običajna takim zadnjaškim strankam prav v teh nejasnih razmerah dobro došla.

+ Pravi vzrok dolge vladne krize? Kot vzroke, da vlade ne more postaviti ne Vesnič ne kdo drugi, navajajo oficijozna poročila vprašanja, ki meščanskim strankam še nikoli niso delala preglavice: agrarna reforma, levost, točke v volilnem redu itd. Res čudno se je nam zdelo, da so ta vprašanja tako važna, ki gospoda navadno ne govore radi o njih, ker niso drugače kakor očitana drug drugemu, kdo bo več imel, zaslužil itd. Minuli teden so pa prinesli belgradski listi vest, da se je kriza poostila zaradi tega, ker je ententa zahtevala, da začne Jugoslavija vojno proti Rusiji. Uradno se je sicer ta vest preklcala, ali časopisje jo vzdržuje. Šele ko so se gospoda v Belgradu zbal javnega mnenja, so odstopili od namere, oziroma odklonili zahtevo entente. Kako se je pravzaprav odigrala ta komedija, bomo izvedli kdaj pozneje.

+ Občinske volitve v Belgradu se bodo vršile dne 22. t. m. Demokrati in radikalci so se pogajali glede skupnega nastopa pri volitvah. Sporazum se pa ni dosegel, tako da bodo demokrati in radikalci nastopili s posebnimi kandidatskimi listami.

očetu William Stangersonu. Bil je to filadelfijski občan, ki se je pa moral vsled rodbinskega pritiska poročiti, ko se je oženil s Francozino. Pozneje maierio slavnega Stangersona, Francozina narodnost profesorja Stangersona sedaj poznate in razumete.

Divna plavalaska dvajsetih let, modrih oči, polti kot mleko, bleščeča in zdrava kot riba, je bila gdč. Stangersonova gotovo med najlepšimi dekletki za možitev. Oče je bil dolžan misliti na možitev, čeprav bi ga ločitev zelo bolela. In ne bi mu smelo biti žal misliti na doto. Naj bo že kakorkoli, zakopal se je vendar s svojim otrokom v Glandieu, ravno ko so njegovi priatelji komaj čakali kakšen vtis napravi gdč. Matilda. Nekateri so prišli na obisk, izrazili so svoje začudenje. Na vsa vprašanja je odgovarjal profesor: »Moja hči zahteva tako. Ne morem ji ničesar odreči. Sama je izbrala Glandieu.« Če so pa vprašali dekleta, ki so vskliknili veselo: »Kje bi mogli lažje delati kot v tej samoti?« Gdč. Matilda Stangersonova je namreč že takrat pomagala očetu v laboratoriju, seveda še ni nikomur prišlo na

misel že takrat, da bi mogla iz samega navdušenja za znanost zavrniti vse blesteče ponudbe v več kot petdeset letih. Čeprav sta živela tako sama za se, sta se vendar morala tuintam udeležiti oficijelnih srečanj, ter obiskati parkrat na leto nekaj salonov, kjer sta bila enako občudovana: profesor vsled svoje znanosti, Matilda vsled svoje lepote. Izredna hladnost gospodične ni vzela tako hitro poguma številnim snubcem, seveda so čez nekaj let otopeli. En sam je vztrajal v pogumu ter prislužil prilike večnega zarodca: bil je g. Robert Darzac, Gdč. Stangersonova ni bila sedaj več mlada in ker do petintridesetega leta ni našla povoda za možitev, se je zdelo, da ga sploh ne najde. Očividno ni imelo to utemeljevanje za g. Roberta Darzaca nobenega pomena: ni prenehal z dvorjenjem. Če smemo sploh tako imenovati prisrčne in delikatne pozornosti napram petintridesetletni devici, ki je izjavila, da se ne omoži. Nekaj tednov pred našimi dogodki se je pa raznesla naenkrat po Parizu novica — nihče ni ni verjel tako se je zdelo vsem neverjetna — gdč. Stangersonova se je slednjič odlo-

ti Velemu vrhu. Med potoma vrže ročne bombe, da oplašijo ljudstvo. Dosepejo tako do cilja: k sedežu socialističnega krožka in hajd proti njemu. Ulomiti vrata in razdanejo vse, kar so našli od knjižnice do slik. Sukajo bodala, kakor se pozna na poštni skrinjici iz debele pločevine. Oborožen so bili s puškami: ker našel se je zapiralo. Pobral sem ga, da ga pokažem N. E. Moconiju v Trstu. Morda polšče oblast ostali del puške in njenega lastnika. Ali dokazano je, da so bili pri naskoku na Velem Vrhu udeleženi »fašisti«, vojaki in nevojaki, z vojaškim orožjem pa vsekakor. In ravno tako je dokazano, da ni bil nihče teh zločincev niti najmanje nadlegovan. Tudi to je krivda avstrijskega zakona, ki ne smatra za kaznivjo devastacijo socialističnih lokalov. Ti barbarska Avstrija.

+ Angleška delavska stranka priobčuje nujen in važen poziv vsem delavskim združenjem, naj se izjavijo zoper vojno na Ruskem. Stranka pozivlje delavce, naj odpošljejo ministrskemu predsedniku, lordu Couzonu in članom parlamenta ter zastopnikom javnega mnenja tozadevne resolucije. Obveste naj londonske delavce, da druga delavska združenja nočejo vojne in da se ne strinjajo z onimi kričarji v Londonu, ki imajo drugačna mnenja o zunanji politiki.

+ Kako sodi francosko meščansko časopisje o Rusiji. »Temps« prinaša poročilo iz Moskve, po katerem delujeta Lenin baje za mir, Trocki pa baje hoče na vsak način nadaljevati vojno. List pristavlja, da je čisto mogoče, da se vodilni možje v Moskvi ne strinjajo glede izrabljanja uspehov. Vendar pa vojaški problem v tem trenutku ne ogroža še tako hudo Moskve, kakor pa gospodarski problem zmanjšanja zalog premožja ter sabotiranje ruske industrije. Vojna je de facto zavzela gospodarski značaj in moskovska vlada bo v prihodnje vezana na angleško ali nemško pomoč.

+ Alliranci bi radi, da bi Nemčija izročila orožje Poljski. Nemška vlada je kljub temu, da jo je antanta snubila na vseh koncilih in krajih, da bi dosegla dovoljenje svobodnega prevoza vojaškega materiala in čet skozi Nemčijo v pomoč Poljski v boju zoper sovjetsko Rusijo, odklonila tako prigovarjanje in se izjavila, da ostane popolnoma nevtralna. Pač bo varovala vzhodno-pruske meje tudi pred boljševiki, če bi hoteli le-ti »kršiti« nevtralnost Nemčije. Nemčija tudi nikakor ne odda Poljski orožja, ki ji bo preostalo vsled razorožitve, in kakor bi to radi ententni zastopniki. To orožje, sme Nemčija po mirovni pogodbi v Versailles izročiti le alliranim in asociiranim državam, da se uniči ali napravi neporabno.

+ Perzijska postane republika. Kakor »Chicago Tribune« piše, je izvedel carigrski list »Sabali«, da se je izjavila Perzija za republiko in da je šah odstopil. Perzijsko poslanstvo v Carigradu izjavlja, da tozadevnih poročil še ni dobilo.

+ Bodoča Turčija bo večja kakor Španija in 32krat večja kakor Nemška Avstrija.

## Iz vlade.

V finančnem ministru je imel gospodarsko-finančni komite sejo. Po daljših diskusijah se je določilo, da se zmanjša dosežna carina, ki je bila naložena na posamezne predmete, ki so se izvažali. Ukrepi so, da dovolijo svobodno izvoz masti, slanin in predvsa. Vprašanje glede svobodnega izvoza koruze in pšenice bo rešeno na prihodnji sed gospodarsko-finančnega komiteja. Kosta Stojanovič je opozoril svoje tovariše na nevarno finančno krizo, v kateri se nahaja naša država. Ukrepi bodo vse potrebno, da ukinejo špekulacije in mahinacije tujezemskih bank, ki kvarno vplivajo na našo valuto.

Minister za finance Kosta Stojanovič je odobril nov kredit v znesku 120 milijonov.

čila uslišati gospoda Roberta Darzaca. Šele ko ni g. Robert Darzac sam zanikal neverjetne novice, je začelo prevladovati mnenje, da je mogoče vseeno kaj resnice na tem. Pozneje je naznanil g. Stangerson sam zunanji pred Akademijo znanosti svojim priateljem, da bo poroka njegove hčere z g. Robertom Darzacom v najbližjem rodbinskem krogu na gradu Glandieu, takoj ko bode ta izvršila s hčerko skupno poročilo o vseh svojih delih glede »razkrajanja snovi«. To se pravi o povratku snovi v eter. Mladi par bo živel potem v Glandieu, zet se bo pridružil znanstvenemu raziskavanju očeta in hčerke.

Znanstveni svet še ni prišel iz začudenja vsled te novice, ko se je raznesla druga, strašna, o umoru gdč. Stangersonove; nekaj podrobnosti že poznamo, obisk v gradu nam jo postani še bolj.

Nisem se pomišljal podati čitatelju vseh podrobnosti, ki sem jih poznal vsled priateljstva z g. Robertom Darzacom: ko prestopimo prag »Rumene sobe«, naj vsi vedo, kar vem laz. (Dale orih.)

nov dinarjev za potrebe ministrstva za promet.

Ministrstvo za narodno zdravje je kaznovalo lekarnarja Milenka Pančiča z najvišjo po zakonu možno globo v znesku 600 dinarjev, ker je prodal nekemu invalidu zdravilo po receptu dražje kakor po določeni taksi.

Ministrstvo za vere zahteva od vseh ministrstev, državnih in avtonomnih oblasti podatke za državni šemafizem, ki se bo dal v tisk v drugi polovici septembra t. l.

Uprava državnih monopolov je določila, da kupi v Skoplju zemljišče, pripravno za parcelo, na kateri bi se postavila moderna tvornica za predelavanje tobaka. To bo največja tvornica te vrste. Tudi v Bosni mislijo postaviti enako tvornico.

Minister za socialno politiko je v Novem Sadu osnoval invalidni odsek za Bačko, Branjo in Banat, ki bo kmalu pričel z delovanjem. V to svrhu je minister odobril kredit petih milijonov dinarjev.

Gospodarsko-finančni odbor ministrstva je sklenil, da se jadranski banki vložiti 12 milijonov lir v svrhu, da bi z ladjama družb »Dalmacije« in »Oceanije« se nadalje držala paroplovbo na Jadranskem morju. Italija je Jadranski banki odredila kredit v nadi, da bo dobila v svoje roke delnice teh paroplovnih družb.

V ministru za zunanje stvari se je vršila konferenca ministrov za kmetijstvo, obnovu zemlje, javna dela in vojne ter mornarice, ki je sklenila, da se 15. t. m. predlože vrhovni reparacijski komisiji vse definitivne listine naših zahtev n terjatev.

Poleg prej nabavljenega materiala razdeljenega ribičem na Skaderskem jezeru, je ministrstvo za obnovu odobrilo še dva posebna kredita, ki se bosta porabila za obnovo ribolova. Prvi kredit v znesku 300.000 frankov se bo porabil za nabavo novih strojev za centralne delavnice, v kateri se bo izdeloval ribiški material, drugi kredit v znesku 600.000 dinarjev pa se bo porabil za izdelavo čolnov, vesel in drugega ribiškega orodja.

## Vladna kriza.

Novo koncentracijsko vlado meščanske stranke še vedno niso sestavile. Take dolgotrajne vladne krize so, kakor še marsikaj, tudi le v Jugoslaviji mogoče. »Pogajanje« med buržoaznimi strankami, kdo imej to in kdo ono, kar noče biti konec. Vesnič že drugič poizkuša svojo srečo, demokrati pa mu — ker so volitve na obzoru — po demokraciji mešajo štrno. In ker stvari sicer ne bi bilo še tako kmalu konec in bi se navsezadnje zopet pojavila kaka vlada radikalcev, hrvaških zajedničarjev in slovenskih klerikalcev, so zastopniki strank sklenili sestaviti vlado z omejenim delovnim programom.

Ljuba Davidovič je v imenu demokratske stranke zahteval, da bi se volitve v konstituantno vršile v mesecu septembru. Tega pa najbrže ne bo, ker se parlament sestane šele v septembru, volilni zakon pa še ni sprejet.

## Železniška vožnja se zopet podraži.

Ze zadnjič smo ostro nastopili proti neprimernemu povišanju železniških tarif. Nato je Slovenec reagiral na naša izjavljana, češ, da mi še ne vemo, da se s tem ne bodo plačali s slabim gospodarstvom zapravljenih delnic, ker delnic nimajo. To ni res, zakaj nekatere železnice so na delnice, druge pa imajo obratno glavnico, ki je prav tako imetje kakor delnice.

In kaj čitamo danes v »Slovenecu«?

Ta-le telegram:

Nezaslišano podraženje železnic. Belgrad, 9. avgusta. Radi ogromnih izdatkov izza vojne za osobe in železniški material je bil železniški minister prisiljen povišati železniške tarife za 100 odstotkov, in sicer s 16. avgustom. Na današnji seli ministrskega sveta se je na predlog finančnega ministra demokrata dr. Stojanoviča sklenilo, da se začeni s 20. avgustom povišajo železniški tarife, in sicer za blagovni promet za 300 odstotkov, za osební promet za 200 odstotkov.

Tako torej »Slovenec« objavlja, da železniške tarife zopet ogromno povišajo.

V hrvaški vladi zahtevajo demokraciji poverjenstva za notranje stvari, gospodarstvo in zdravje, v slovenski pokrajinski vladi pa poverjenstva za socialno skrb in pravosodje, medtem ko bi se poverjenstva za notranje stvari nevtraliziralo. Glede § 15. volilnega reda zahtevajo demokraciji, naj se pasivna volilna pravica prizna samo ministrom in ministrom na razpoloženju ter vseučiliškim profesorjem pravnih fakultet. Predsedniki pokrajinskih vlad bi istotako ne smeli biti izvoljeni, razen hrvaškega bana, ki zavzema čin, ravnopraven činu ministra. Predsedništvo parlamenta naj bi dobila parlamentarna zajednica. Pri razdelitvi uradništva naj bi vladalo isto razmerje kakor v vladi.

Sedaj so se glede vseh teh spornih točk večinoma že sporazumeli. Sporazumeti pa se nikakor ne morejo zaradi najpogostejših korit — to je zaradi izvoza bogate letošnje žetve, kakršne ni bilo baje že celih 30 let in vsled katere obilne žetve se ljudstvu obetajo že celo višje cene življenjskih potrebščin, kar je zopet mogoče le zato, ker so vse naše meščanske stranke do mozga skurupirane. Parlamentarna zajednica, ki jo tvorijo z drugimi najreakcionarnjšimi strankami vred tudi slovenski klerikalci, hoče, da se izvoz monopolizira njihovim bankam in strankim blagajnam, demokraciji pa hočejo biti »demokracičnejši« in zahtevajo svobodno izvoz za vse kapitaliste. Vsa ta vladna kriza, ki se vleče kakor večnost, je že sama po sebi najlepša fotografija popolnoma delanezmožne in do skrajnosti reakcionarne in koruptne buržoazije. Menda se ta buržoazija vsega tega tudi zaveda in zato skuša z militarizmom varovati to, do neba suručeno gospodarsko anarhijo v državi, ker je žetev kapitalistov ob taki anarhiji najbogatejša in varna, če jo varujejo bajoneti!

Najnovejša poročila poročajo o krizi to-le:

Zagreb, 9. »Novosti« poročajo iz Beograda, da je z ozirom na dosedanje uspehe pogajanja glede sestave nove vlade dosežen sporazum v vseh točkah, razen glede vprašanja izvoza. Demokrati zahtevajo, da naj vodi centralna uprava samo statistiko o izvozu in da naj kupuje živila samo za vojsko ter pasivne kraje, medtem ko stoji radikalci na stališču, naj centralna uprava nabavlja živila za vso državo.

Zagreb, 9. avgusta. »Hrvat« prinaša iz Belgrada nastopne informacije o krizi. Koncentracijski kabinet je bil v petek skoraj gotov. V soboto so predložili demokraciji svoje zahteve glede trgovske politike. Zahtevali s prost izvoz pod kontrolo posebne urada. Pojavila pa se je neprilika v tem, ker je minister za finance ustavil vsa izplačavanja za promet, pošto in obnovo zemlje.

v svojem poročilu vali krivdo s Koroških ramen. Klerikalci in radikalci so pri vsem tem pravi angeli. S tem poročilom je popolnoma upravičena naša kritika, da klerikalci igrajo vlogo Turka, ki je kristjanu glavo rezal.

Izgovor, da so se železniške potrebščine tako podražile je neverjeten, pač pa je res, da hoče država imeti od železnice velik dobiček, ker si ne upa naložiti volnim in povojnim dobicnikom ter oduhom primernih davkov in izvesti odpisa, ki se je drugod že izvedel. V naši državi odločuje najobskurnejša buržvazija, ki varuje samo svoje lastne žepce.

Če primerjamo ogromno obdavčenje državljanov s potrebami države, izvzemši strahovito veliki znesek za vojaštvo, bi država lahko spravila državno gospodarstvo v ravnotežje, če bi davke po vsej državi izterjavala. Tega pa ne stori, zato mora odredit obširnosto kakor pač gre.

Zločin je to na ljudstvo, ki nima pri mere v nobeni drugi državi.

Slovenski klerikalci pa brijejo norce.

## Občinske volitve so tu.

Občina okolica Celje je dala razglasiti najprej pri cerkvi v nedeljo predpoldne in potem je nabila lepak v sredo dne 3. avgusta v občinski hiši znotraj v veži, v četrtek 5. avgusta šele zunaj; v Zavodnji in v Gaberjih, kjer je največ volilcev, pa še nismo opazili nobenega razglašja o odloku delne vlade za Slovenijo, da se vrše občinske volitve 17. oktobra in da se moralo vsi volilci oglašiti v svrhu vpisa v volilni imenik od 2. do 10. avgusta vsak dan od 8. do 12. in 14. do 17. ure; kdor se med tem časom ne prijaví, ne bo vpisan v imenik. Mi dobro vemo, kaj to pomeni, tisti, ki ne bo vpisan v imenik ima pravico osem dni pred volitvami, svojo pravico reklamirati. Zahtevalo se bo najbrže od njega, da mora s svojimi dokumenti dokazati, da je zares tisti in da ima pravico do volitve. Da bi povzročila taka reklamacija velikih

žrtov od delavcev in njih zaupn., je samo ob sebi razumljivo. Na ta način bi prišel marsikdo ob svojo pravico. Zaraditoga je interveniral sodrug Koren pri okrajnem glavarstvu pri referentu dr. Pinkavi s popolnim uspehom. Rok je podaljšan do 20. avgusta. Od 15. do 20. avgusta se bo uradovalo na občini do pol sedme ure. Dolžnost vsakega sodruge, da se ne prepriča, če je vpisan, ali se da vpisati in si na ta način zagisarga svojo pravico. Vsi jugoslovanski državljani obojega spola, ki so 21. let stari in stanujejo 1 leto v občini, imajo volilno pravico. Toraj vsak se naj prepriča, če je vpisan, če ne, naj zahteva, da se ga vpiše. Ne dajte se ukaniti, že sedaj se dela za zmago ali poraz pri volitvah. Sodrugi in združice, vsi na delo, pomagajte vašim zaupnikom pri pripravljanem delu za občinske volitve.

— Amerikanska. Amerikanski H general Pershing, je videl, da mu so karljera nič kal ne nese, zato je sprejeli odprtimi rokami ponudbo petrolejskega lepodletja, naj prevzame njegovo nateljstvo in letnih 50.000 dolarjev. Od kega cesarja Dioklecijana, ki se je

no oškodovan. Zatorej se obračamo do  
ših poslancev, da bi v narodnem prece-  
ništvu posredovali, da se že enkrat ta  
na krivica neha in se nam že storjena  
da poravnava s tem, da se nam izplača-  
odtegnjeni mesečni zneski od 1. julija  
dalje. Ako se pa nikakor neče ujeti,

## Iz stranke.

**RUSI NISO VPADLI V RUMUN**  
Belgrad, 9. Današnja »Pravda« doznava iz rumunskih diplomatskih krugov, da ni točna vest o osvajanju rumunske vlade ter o bolševiki-  
logov.

In čina, ženskega člena in moškega sp...  
vsi iz zasedenega ozemlja na...  
občni zbor kluba »Soče«, ki se...  
vršil dne 14. avgusta t. l. ob 20...  
zvečer v veliki dvorani v »Mest...  
domu«. — Dnevni red: 1. Nag...

večer v veliki dvorani v »Mest  
Družni red: 1. Nag

četrtna 12. t. m. v tajništvo ter obener

Vsi sodrugi in sodružice, ki imajo na-  
nalne polo za dobitke naj jih prineso do  
rtka 12. t. m. v tajništvo ter obenem  
il nabrane dobitke.

sklicatelja in pojasnila o namenu ustanovitve kluba »Soče«; 2. poročilo blagajnika; 3. volitve; 4. slučajnosti. — Shod bodo posetili poslanci iz zasedenega ozemlja. — Pridite vsi!

## Iz Slovenije.

**Celje-Dravograd** na poti državne železnice, imamo enega slijetca, ki ga ima gotovo vsak pošten železničar v železnicu. Ime mu je Ojstreš Blaž, zavirač. Služba mu je deveta brigada, glavno je, da je zagrižen zvezar in s tem že tudi misli, da je višji činitelj. Velik trn v peti, so mu socialisti. Mi mu zaenkrat samo svetujemo, naj raje gleda na dobro izvrševanje svoje službe in naj ne misli, da je že priden in zanesljiv, če nadleguje v službi svoje tovariše, ki niso njegovega slijeteljskega mišljenja. To si naj zapomni.

**Maribor.** Čedne posledice orlovskih slavnosti. V Mariboru se shajajo v gostilni pri »Črni orlu« v Koroškovih sobi Slovenci in Nemci in tako so se tudi terek po orlovski slavnosti našli pri neki mizi gospodje: dva Slovenca in en Nemec; prva dva sta bila uradnika, zadnji pa trgovec. Nemec vpraša oba Slovenca: kako sodita o orlovski prireditvi; v odgo or je eden hvalil Orle, drugi Sokole. Nato pravi Nemec, češ, niso kakor naši turnirji; pri vas je sama politika. Eni so udinjani liberalcem, kjer so posebno prejemlje čase delali stafažo pri veseljih, obhodih in pogrebih, druge pa je vzgojil dr. Šusteršič, da branijo Avstrijo in nimajo torej dandanes nobene pravice nastopati. Tako so se prerekali semtertje, dokler ni Nemec napadel obojih, češ, saj smo videli lani na Koro-

škem junake, leteli so čehi do Celja pred staro Volkswehr, ki se dobrih pušk ni imela. Ta opazka je pritegnila tudi drugo omizje v pogovor in beseda je postala tem živahnejša. Končno pripomni Nemec, da mu je vse samo »pflanz« in »humbus«; v nedeljo so tolovadili na Teznu Orli, mesec kasneje pa bodo na istih deskah, kupljenih od Orla, tolovadili Sokoli. Če so si res taki nasprotniki, kaj potem prevzemajo orlovške ostanke. V to opazko se pa vtakne dr. Rozina, zagovarjajoč čiste namene Sokolov in pobija-joč Orle; tu pa poseže zopet drugi vmes, ki brani Orle ter pripomni, da tako surovo ne piše noben list, kakor sta pisala Marburgerica in »Mariborski delavec«. Nemec ju zavrne, da Marburgerica sploh ni več nemško glasilo temveč je dvoživka, »Mariborski delavec« pa ni treba poslušati, saj ne govori iz njega drugi, nego znani Pirc, ki pa nič ne šteje in nič ne velja. Naj piše o 4000 K pri »Novi Pravi«! Govoriti so pričeli vedno bolj strastno in končno pripomni Nemec: »Kaj bi govorili vi, g. dr. Rozina; povejte raje, kaj je z mlinarico.« — Govori se namreč, da je vzel dr. Rozina 50.000 K nagrade za zagovor neke mlinarice, ki je moža končala tako, da so mu villi vrela mast v usta. »Ubrigens« pripomni Nemec: »Je pri nas na sodnji navada, akte skrivoma vzeti in drugim prideliti.« »Tega bi Grasel nikdar ne dopustil«, zarohni zraven stoječi dr. K. »Kaj« ga zavrne prvi, kdo pa je bil tisti, ki je šel na Češko k sorodnikom in si je dal za premož? Izplačati 10.000 K nagrade? Mi Nemci se ne brigamo ne za Orle ne za Sokole, ne za take dopisnike kakor je Pirc in najmanj za take čudne ljudi, kakor sta dr. Rozina in dr. Grasel.« — To je Nemec izpregovoril na glas, da sta ga slišali obe sobi; takrat pa nastane šum, da je bilo

groza. Končno je moral miriti krčmar, polcija pa je Nemca odvedla. Vložena je že tožba g. dr. Rozine, dr. Grasilija, g. Pirca in gori imenovanih Slovencev, ki se čutita žaljena radi napada slovenskih tolovadcev. — O tem se javno govori po vsem mestu, in ko razprava mine, poročamo o njenem izidu.

## Gospodarstvo.

Vsem, ki imajo v avstrijski republiki tirjate pod zaporo. Avstrijska republika je dala z ukazom državnega urada financ z dne 18. aprila 1919 pod zaporo vse odprte depote, vloge, dobroimetje, safe in zaprte depote, ki pripadajo fizičnim osebam, družbam in jurističnim osebam, katere imajo svoj sedež ali svoje bivališče v Jugoslaviji. To je pomenilo za vse one naše državljane, ki imajo v avstrijski republiki kakor terjatve ali depote, težak gospodarski udarec. V sled prizadevanja trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani se je osnovala v Ljubljani »Zveza upnikov v Sloveniji« za privatno pravne tirjate, napram dolžnikom v avstrijski republiki, v kateri so zastopane deželna vlada za Slovenijo, trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, ljubljanske banke, hranilnice in posojilnice ter Zadruga zveza. Zveza je storila razne korake, kako je doseči vrnitev našega imetja iz avstrijske republike. Posrečilo se ji je, da so prišla v Beogradu v tek pogajanja z avstrijsko republiko, tičoč se vrnitve našega premoženja. Po prizadevanju »Zveze« upnikov in v sled njene želje so ustanovile Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka in Slovenska eskomptna banka »Repatrijo«, družbo z omejeno zavezo v Sloveniji za vrnitev jugoslovanskih

vrednosti iz avstrijske republike v Ljubljani. Namen te družbe je, da na kar najcenejši in najpreprostejši način izvrši repatriacijo vsega pod zaporo se nahajajočega premoženja. Da bo mogoče uvaževati vse interese posameznih upnikov, naj vsi upniki, ki žele, da se »Zveza upnikov« in »Repatrija« brigata za njihove interese, priklase svoje tirjate na naslov »Repatrija« v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 8, kjer dobe vzorce za prijavo. »Repatrija« sprejema prijase depozitov in tirjate, ki so nastale pred 1. majem 1919. Ne bavi se pa za sedaj z repatriacijo vojnih posojil. Tudi tirjate proti bivšemu erarju in tirjate proti avstrijski poštni hranilnici ne spadajo v delokrog »Repatrije«. Oni, ki so v sled razglašene poveritve finančnega ministrstva z dne 11. marca 1919 št. 1321 (Uradni list dež. vlade za Slovenijo št. 62.) prijavili svoje vrednostne papirje pri Jadranski banki, podružnici v Ljubljani, naj pismeno sporoči, če žele, da jih »Repatrija« zastopa. Da bo mogoče kriti režijske stroške, ima vsaka stranka plačati 10 K priklasnine in založiti: od vrednosti do 50.000 K 1% tirjate, od 50.000 K do 100.000 K 0,75%, od 100.000 K do 200.000 K 0,50%, od vsote nad 200.000 K po dogovoru. Takoj pri oglašju je plačati priklasmino in vsaj en četrt na tirjate odpadajoče provizije. Pri stalno obrestljivih vrednostnih papirjih se jemlje za podlago provizije nominalne, pri dividendnih papirjih kurz dunajske borze dne 1. avgusta 1920. Najmanjša pristojbina, ki jo je založiti, znaša 10 K. Ako se doseže od Avstrije vračilo režijskih stroškov, kar se bo zahtevalo, se isti interesom povrnejo. Ako bi bili režijski stroški manjši nego založeni zneski, se strankam povrne diferencja. Prijave se morajo izvršiti najkasneje do 15. septembra 1920. k

## NAJNOVEJŠE BROŠURE:

Abdus: Naša gospodarska in socialna vprašanja. Cena 4 K.  
Eno leto v Narodnem predstavništvu v Beogradu. Cena 6 K.  
Majski spis (za leto 1920). Cena 3 K.  
Marks - Engels: Komunistični manifest. Cena 2 K.  
Čitate, razširjate te zanimive knjižice.  
Naročajo se v upravi »Napreja«, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Izdajatelj: Ivan Milnar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Pridna in zanesljiva

## služkinja

izkušena tudi v gospodinstvu in kuhinji se sprejme. Ponudbe na upravo »Napreja« pod »poštena«.

## Pav. Jemc, krojaški mojster

Spodnja Slika št. 22

priporoča svojo delavnico za izdelovanje oblek za gospode po meri. Ima prvovrstne moči.

Točna postrežba in zmerne cene.

**Cvetlična semena** za jesensko setev kakor cinerarije, nageljki, levkoje, primule, mačke itd. v lepi izbori, jamčeno zanesljiva, se dobe pri **Saver & Komp., Ljubljana**, Wolfova ulica št. 12.

**Proda se** 2 ženska, 2 moška, 2 čevljarstva šivalna stroja; vsi so v dobrem stanju. Poizve se sv. Petra nasip 53/1.

**Anončni zavod Dr. Beseljak,** Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5

**priporoča** sledeče tvrdke in podjetja: **v Ljubljani:**

Arhitekt in stavbeno podjetje **Viljem Treo** Gospodarska cesta 10.

Graver **A. Černe** Dvorni trg 1.

Zarnice **„Svetla“** Mestni trg št. 25.

Popravila kontrolnih blagajna **T. Bar** Cankarjevo nabrežje 5.

Prodaja in popravila pis. strojev **The Rex Co.** Selenburgova ulica 7/1.

Elektrotehnični predmeti **„Svetla“** Mestni trg 25.

Fotograf **Veličan Bešter** Aleksandrova cesta 5.

Kleparstvo in vodovodna inštalacija **Alojzij Goršič** Sp. Slika, Kavškova c. 224.

Oblast. konces. zavod za pokončavanje miši in mrčesa **Miroslav Zor** Kolodvorska ulica št. 39/II.

Avtomobili, motorji, kolesa, pnevmatika, autogaraža **J. Gorec** Gospodarska c. 14.

Manufaktura in zaloga oblek **Schwab & Bizjak** Dvorni trg 3.

Tehnične potrebščine **Odon Koutny** Kolodvorska ulica 37.

Stavb. in pohištveni pleskar in ličar **Josip Jug** Rimska cesta št. 16.

Raznoževalne aparate Opalographie in potrebščine k istim dobavi **The Rex Co.** Selenburgova ul. 7.

Spediteja **F. & A. Uher** Selenburgova ulica 4.

Beton, železobetonske in vodne zgradbe **Inž. dr. Miroslav Kasal** Hilšerjeva ulica 7.

Stavbeno podjetje **Tavčar & Svetina** Gospodarska cesta 6.

Export čevljev **Aleksander Oblat** Sv. Petra c. št. 16.

Krojaška delavnica **Krekov trg št. 10 v hiši Impex.**

**V Mariboru:**

Nakup in prodaja posestev **H. Havlik nasl. J. Simčič** Gregorčičeva ulica 6.

**F. & A. Uher, Ljubljana**

špedicijsko in komisijsko podjetje Selenburgova ulica št. 4.

**Veletrgovina**

s premožem, drvmi, šoto in raznim kurilnim materijalom. **Nadebalo:** Ljublj. gl. kolodvor.

**Na drobno:** Selenburg ul. 12.

**Zmerne cene!**

## Dvokolesa,

nova, komplet. z dobro pnevmatikom od K 2200.—  
Pnevmatika po znižani ceni.  
**F. BATJEL, LJUBLJANA, Stari trg št. 28.**

## Novo! Izšla je knjiga

## „Načrt ustave“.

Ustavni načrt g. Stojana Protića, ministra za ustavotvorno skupščino in izenačenje zakonov. Ustavni načrt ustavne komisije, katero tvorijo pravniki — profesorji univerz. Autentično izdanje s predgovorom g. Stojana Protića. — Naročbe sprejema založnik

**Knjigarna Geca Kohn, Beograd,** Cena 9 dinarjev. Knez Mihajlova ulica 2.

## Naznanilo!

Cenjenim urarskim kolegom naznanjam, da sprejemam popravila ur vseh vrst od njih iz mesta in z dežele.  
**I. Seliškar, urarski mojster,** Ljubljana, Pot v Rožno dolino št. 10.

## SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

**LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 1.**

Interesna skupnost s hrvatsko eskomptno banko in srbsko banko v Zagrebu.

**Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.**

**SPREJEMA:** Vloge na knjižice in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.  
**KUPUJE in PRODAJA:** devize, valute, efekte itd.  
**ESKONTIRA:** menice, terjatve, fakture  
**BRZOJAVI: ESKOMPTNA.**

**DAJE:** kredite in predujme na blago, efekte itd.

**IZDAJA:** akreditive na vsa tu in inozemska mesta.

**POSPEŠUJE:** trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz.

**Int. telefon št. 146.**

## Gonilne jermene

**DRAVA**  
lesna trgovska in industrijska delniška družba MARIBOR.

## Ljudska tiskarna Maribor

d. d. v Ljubljani

naznanja, da je kar najmoderneje opremljena in da izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

**Izvršuje:**

knjige, brošure, računske zaključke, cenike, lepake, letake, vabila, trgovske račune, razpredelnice, pisma in zavitke, osmrtnice, posetnice itd. v eni ali več barvah od najfinejše do najpreprostejše vrste.

Vse lično in po zmernih cenah.

Konsumna društva, zavodi, organizacije, razna društva, trgovci in obrtniki! Priporočamo Vam, da se trdno oklenete te najbolj zmogljive tiskarne v Mariboru.

92

## COSULICH-LINE TRST-NEW-YORK.

**Odplov parnikov z Trsta:**

14. avgusta . . . . . poštini parnik BELVEDERE,  
15. avgusta . . . . . brzoparnik AMERIKA,  
21. avgusta . . . . . brzoparnik PRES. WILSON,  
26. avgusta . . . . . poštini parnik COLUMBIA.

**Odhod od Ljubljane 3 dni poprej.**

Vozne liste prodaja in prostore za potnike iz Slovenije pripravlja edinole:

**Simon Kmetec, Ljubljana,** Kolodvorska ulica 26.

Dospela mi je velika partija izbornega belega

**banatskega vina**

iz okraja Baje. K 13:50 za liter. — V posodi kupca K 13:30.

**Milko Jesih, veletrgovina vina**

Ljubljana. Rudnik.

# Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, ——— Trst, Wien. ———

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

117